

Enerji politikaları, çevre ve iklime getireceği tahribat düşünülmeden hızlandırılıyor

'Karbon ekonomisi' yıkıyor

Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün verilerine göre uç iklim olaylarının tekrarlanması son yıllarda arttı. Bu veriler Samsun'da, ondan önce Çaycuma'da yaşanan felaketlerin fosil yakıtlara dayalı enerji politikalarının sonucu olarak görülüyor. ABD'de yaşanan kuraklık da doğanın hiçbir yerde affetmediğini ortaya koyuyor.

Önder ALGEDİK

Tüketici Der. Fed. İklim ve Enerji Sorumlusu

Kış aylarında Türkiye'nin genelinde yaşanan aşırı kar yağışı, ardından hızlı sıcaklık artışı ile meydana gelen su baskınları, Elazığ ve Doğu Akdeniz'de hortum oluşumları, yaz aylarında dolu... Nisan ayında Çaycuma'da şiddetli yağmur ardından köprü'nün yıkılması ve Samsun gibi pek çok kentte aşırı yağmur ardından oluşan sel felaketi aşırı hava olaylarının, yani iklim değişikliği nedeniyle doğal felaketlerin daha sık ve daha şiddetli yaşanmasının güncel örnekleri. Benzer şekilde 2010 yazında Pakistan'ın beşte birini su altında bırakan sel felaketi, Rusya'da aşırı sıcaklık nedeni ile oluşan orman yangınları ve kuraklık derken, bu yaz için ABD ve Kanada'da sıcaklık rekorları kırılarak yaşanan sert kuraklık, diğer ülkelerdeki belli başlı örnekler.

Bilim söylemişti!

Bilim dünyası, uzun yıllardan beri fosil yakıtlarındaki aşırı kullanımın hızla azaltılmaması durumunda, aşırı iklim olaylarının "daha sık" ve "daha şiddetli" yaşanacağını yaptıkları öngörülerle ortaya koyuyor. En son Kasım ayında Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli-IPCC yayınladığı "Aşırı Hava Koşulları Özel Raporu" zaten her 20 yılda bir yaşanan aşırı sıcaklıkların her yıl, her 20 yılda bir yaşanan aşırı yağışların her 5 yılda bir yaşanacağını ifade etmişti.

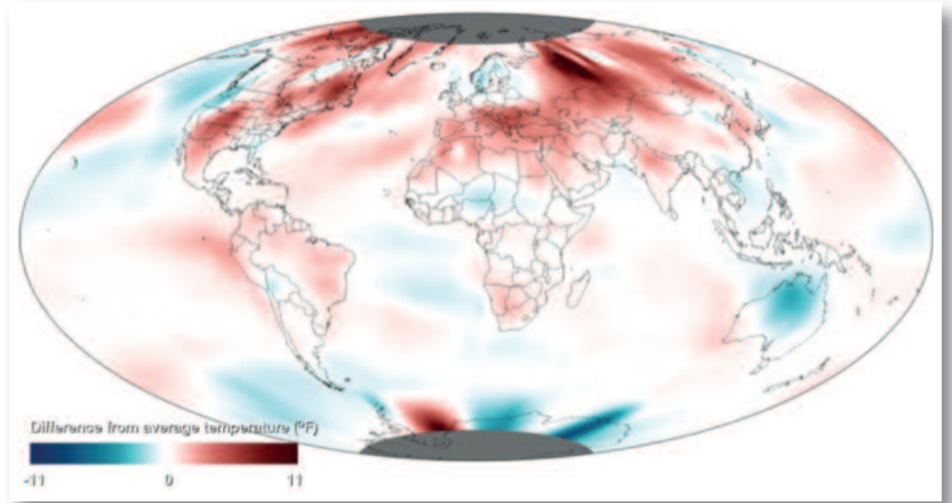
Ancak, bilimin tahmini ne olursa olsun, gelecek için ön gördüğü tahminler, beklenilenden daha çabuk yaşanıyor. Bilim, fosil yakıtlar ile oluşan iklim değişikliği ve sonuçları arasındaki bağlantıyı uzun sürüyor.

Bilimin sesi ne yazık ki politikacılara ulaşmıyor. 1979'dan bu yana iklim de-

ğişikliği zirveleri devam etse de, bir belki iki arpa boyu yol aldık. Çünkü politikacıların bilimin ortaya koyduğu verileri dikkate almakta pek istekli olmadıklarını söyleyebiliriz. Burada, toplumsal bir sese ihtiyacımız olduğu, bu sesi duyurmak konusunda da herkesin bilime destek vermesi gerektiği ortada.

Biz bağlantıyı kuruyor muyuz?

Cumhuriyet Enerji'de Türkiye'nin sera gazları salımlarının ikiye katlandığını ve fosil yakıt kullanımını azaltmazsak aşırı iklim olaylarının olağan hale geldiği bir yaşamla karşılaşacağımızı (Mayıs 2011), Türkiye'nin ihtiyaç için değil, tamamen ekonomik büyüme aracı olarak enerji çılgınlığı politikalarına sahip olduğunu söylerken, bunun hem parasal maliyetinin, hem de iklimsel maliyetinin faturasını bizlerin ödeyeceğini (Ekim 2011) belirtmiştik. Nitekim Türkiye'nin iklim değişikliği konusunda adım atmadığı için enerji verimliliğinde dünyanın gerisinde kaldığını ve enerji çılgınlığını devam ettirmek için verimlilik politikalarının olmadığını (Şubat 2012) ortaya koymuşken Haziran'da Türkiye enerji tüketimi rekorunu kırdı. Ardından lisans almış ve inşaat halindeki projeler ile kurulu gücün neredeyse ikiye katlanarak enerji çılgınlığını EPDK raporlarına dayandırarak "...yeni fosil yakıtlı enerji santrali çalışmaya başladığında enerji sağlamaktan çok iklimi değiştireceği, daha fazla iklim felaketleri yaşamımıza sokacağı kesin." (Nisan 2012) ifadesini kullanmıştık. Türkiye'nin 2010 yılı sera gazı salımlarını bir önceki yıla göre yüzde 8,7 arttırarak toplam artışı yüzde 115'e çıkarmış olduğunu (Haziran 2012)söyledikten sonra ülkenin çeşitli yerlerinden aşırı hava olayları haberleri de gelmeye devam etmişti.

İklim hata affetmiyor

İklim değişikliğini dikkate almayan yöneticiler, her zaman yaptıkları düşük standartlı, yüksek rantlı ve toplumsal faydası olmayan yatırımları, karşı çıkışlara rağmen, şimdiye kadar bir düzeyde idare ettiler. Doğa olayları, bu yatırımları affetmeyen önemli bir role sahipti. Karadeniz otoyolu, ulaşım sağlamak amacıyla değil araba kullanımını özendirilen bir rantı öncelik haline getirdi. Karadeniz zaman zaman yolun bir kısmını yuttu. İklim değişikliği ile şiddetlenen ve sıklaşan felaketler de, artık günümüzde daha fazla geçmiş hataları affetmeyen bir faktör haline geldi.

Bağlantıyı kuramıyorlar

Başbakan, Samsun'daki sel felaketi ardından, 2009'da İstanbul'da yaşanan sel felaketinde olduğu gibi, aynı ifadeyi kullandı ve "500 yılda bir yaşanan felaket" dedi. Bunu söylerken, aslında bir dizi felaketin kendi iktidarı sırasında arttığını, politik bir tercihle, dikkate almadı.

BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi ve Kyoto Protokolü'ne taraf olma kararında en başta Başbakan'ın imzası vardı. Bu iki anlaşma, iklim değişikliğinin bilimsel bir gerçeklik olduğunu kabul eden, tehlikeli bir hale gelmemesi için atmosfere sera gazı salımlarının azaltılması gerektiğini kabul eden maddelere sahip. Başbakan, imzaladığı bu iki anlaşmanın içeriği ile Samsun'daki felaketin bağlantısını kurmadı.

Diğer taraftan da Türkiye 2010 yılı itibarıyla iklim değişikliğine yol açan sera gazlarını yüzde 115 arttırdığına dair raporu yayınladı. Kamu kuruluşu olan Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü raporunda Türkiye'de zarar yapan uç (ekstrem) hava olayları sayısında 2001-2010 yılları arasında artış olduğunu ortaya koyuyordu. Kendine bağlı bakanlıklar tarafından hazırlanan bu raporlar ile fosil yakıt merkezli politikaları ortaya koyarken, sonucunda aşırı hava olaylarının arttığının da verisini verdi.

Ortada tek gerçeklik varsa, o da başbakanın iklim değişikliği ile kendi fosil yakıt politikaları arasında bağı kurmak istemediği. Ancak, bu bağlantıyı diğer partiler de kurmadı. Hiç bir parti ülkemizde iklim de-

ğişikliği ve sonucunda ortaya çıkan aşırı hava olaylarının bağlantısına dair tek bir cümle etmedi.

Doğa tek suçlu mu?

Aşırı yağışlar, seller, su baskınları, sıcak hava dalgaları, kuraklık gibi doğa olayları doğal iklim değişikliği içinde hep yaşanıyordu. Bugünle olan tek farkı ise insan kaynaklı iklim değişikliği ile daha sık ve daha şiddetli yaşanıyor olması. Doğa olayları, atmosferdeki sera gazları yoğunluğunun artması ve 350 ppm olan güvenli eşiği geçtikçe daha tehlikeli sonuçları karşımıza çıkartıyor. Bugün atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu 396 ppm seviyesinde.

Türkiye iklimi değiştiren ser gazlarını arttırırken olası sonuçlarına karşı hiçbir adım atmadığı gibi, eskiden de riskli olan düşük standartlı yatırımlara devam etti. Burada doğayı suçlu görmek, yapılan kömür-doğalgaz santrali, şehiriçi otoyolları, 3. Köprü planlarını ve duble yolları aklamaktan başka birşey değil.

Felaket her yerde

2010 yılı, 20. yüzyıl ortalaması olan 13,9°C'nin 0,62°C daha üstünde bir ortalama ile küresel düzeyde en sıcak yıl oldu. Türkiye'nin 2010 yılı ortalama sıcaklığı 15,20°C ile 1971-2000 normali olan 12,81°C'nin 2,39°C üzerinde gerçekleşti. Yani hem Türkiye, hem gezegen küresel ısınmadan nasibini aldı.

2011'de Tayland'da seller ülkenin milli gelirinin (GSYİH) yüzde 18'ini götürürken, 2012'de Kuzey Amerika tarihinin en sıcak ilkbaharını yaşadı. Şimdi de ABD kuraklık ve orman yangınları ile boğuşuyor. Pek çok aşırı hava olayı ülkelerin temel tartışma ve politika konusu artık. Kısaca hem Erdoğan, hem Obama ve diğerleri için "500 yılda bir" yaşanan aşırı hava olayları ile sık sık karşılaşıyorlar. Politikacılar yarattıkları karbon ekonomisi ve iklim değişikliği yüzünden ciddi eleştirilere maruz kalırken, Türkiye bu bağlantıyı kuramadığı için 2012 yılını kömür yılı ilan etti.

Politikacılar ne yazık ki fosil yakıt kullanımını ve iklim felaketleri arasındaki bağlantıyı kuramıyor. Peki ya siz?

